

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Голова приймальної комісії
Ректор Миколаївського
національного аграрного
університету**

В.С. Шебанін

2019 р.

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ**

**для вступу на другий (чи старший) курс або на перший
курс (зі скороченим строком навчання) на спеціальності**

071 «Облік і оподаткування» та

072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

на навчання за освітнім ступенем «Бакалавр» у 2019 році

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма розроблена для вступних фахових випробувань на другий (чи старший) курс або на перший курс (зі скороченим строком навчання) на навчання за освітнім ступенем «бакалавр» за спеціальностями 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

В умовах сьогодення постає питання орієнтації економіки України на глобалізацію та орієнтацію на Європейське середовище. Для того щоб вільно орієнтуватися в даному просторі необхідно готувати таких спеціалістів, які б могли реалізовувати свої фахові якості не стисло, а в широкому аспекті. При цьому для забезпечення високого рівня якості освіти, сама методика викладання повинна бути направлена не лише на дослідження теоретичних та методологічних аспектів, а і готовності здобувачів вищої освіти до реалізації знань на практиці. В цілому, сучасні підходи до навчання та отримання вищої освіти, у більшості випадків, є результатом пасивного знаходження здобувача вищої освіти в аудиторії. Як відомо, найкраще вчиться людина, якщо її роль активна, коли може бути проявлена ініціатива у вирішенні поставленого завдання, коли розкриваються особисті якості людини.

Важливим залишається орієнтація здобувачів вищої освіти не лише на надбання теоретичних знань, а і вміння їхньої реалізації в практичних умовах виробництва вже на рівні базової вищої освіти.

Метою фахового випробування є встановлення рівня знань та вмінь щодо основних економічних принципів і законів, проблем мікро- та макроекономіки, що свідчатиме про готовність здобувача до подальшого опанування дисциплін з блоку професійної підготовки.

Вступний екзамен дозволяє виявити рівень володіння категорійним апаратом та методологією дослідження. Крім того вміння аналізувати особливості розвитку та становлення економічних відносин між людьми у процесі господарської діяльності; взаємодію економічних суб'єктів у процесі створення матеріальних благ при обмежених ресурсах; застосовувати діалектичні методи економічного та бухгалтерського аналізу при дослідженні елементів ринкового механізму; обґрунтовувати можливості застосування теоретичних моделей економічного розвитку у практичній діяльності; аналізувати проблеми, пов'язані з формуванням і розподілом капіталу, основи фіскальної політики та державного регулювання в умовах ринкової економіки; оцінювати вплив на економічні процеси зовнішніх факторів, тенденцій розвитку світової економіки.

Фахове вступне випробування включає чотири модулі дисциплін:

Модуль 1. Політична економія.

Модуль 2. Мікроекономіка.

Модуль 3. Макроекономіка.

Модуль 4. Історія економіки та економічної думки.

Модулі характеризують базові теоретичні та практичні знання та вміння вступників, що вступають на другий (чи старший) курс або на перший курс (зі скороченим строком навчання) освітнього ступеня «бакалавр» зі

спеціальностей «Облік і оподаткування» та «Фінанси, банківська справа та страхування».

I. ХАРАКТЕРИСТИКА ЗМІСТУ ПРОГРАМИ

1.1. Модуль 1 «Політична економія»

Тема 1. Предмет і метод політичної економії

Матеріальне виробництво — основа життя та розвитку суспільства. Процес виробництва матеріальних благ. Продуктивні сили суспільства. Виробничі відносини. Спосіб виробництва.

Предмет економічної теорії. Економічні відносини та їх система. Економічні закони і їх класифікація. Економічні категорії. Виникнення економічної теорії та основні етапи її розвитку.

Функції економічної теорії.

Методи пізнання економічних явищ і процесів: принцип системності і абстракції. Аналіз і синтез. Використання математичних методів у вивченні економічної теорії.

Місце економічної теорії в системі економічних наук. Економічна теорія і економічна політика.

Тема 2. Суспільне виробництво, його фактори та результати

Суспільне виробництво та його структура. Матеріальне виробництво. Нематеріальне виробництво. Сфера послуг.

Основні фактори виробництва. Економічна сутність суспільного та особистого факторів виробництва. Природний та екологічний фактори виробництва.

Потреби суспільства. Види потреб. Ресурси суспільства. Раціональне використання обмежених ресурсів. Крива виробничих можливостей.

Результати суспільного виробництва: сукупний суспільний продукт. Структура сукупного суспільного продукту. Національний дохід. Валовий дохід. Чистий продукт.

Сукупний суспільний продукт та його форми.

Ефективність виробництва, її форми та критерії.

Тема 3. Економічна система суспільства. Відносини власності

Поняття власності. Суб'єкти та об'єкти власності. Місце власності в економічній системі. Поняття економічної системи. Історія розвитку економічних систем. Типи економічних систем. Еволюція відносин власності.

Форми власності в Україні. Закон України «Про власність».

Реалізація відносин власності. Економічні та соціальні форми реалізації власності.

Економічні інтереси та їх система. Сутність економічних інтересів. Інтереси регіонів. Характерні риси економічних інтересів. Єдність та суперечності економічних інтересів.

Роздержавлення і приватизація об'єктів власності. Необхідність роздержавлення і приватизації. Форми роздержавлення. Рівні приватизації.

Тема 4. Товарне виробництво

Поняття товарного виробництва, його характерні риси та умови виникнення. Види товарного виробництва. Порівняльна характеристика простого та капіталістичного товарного виробництва.

Товар та його властивості. Сутність споживчої вартості і вартості. Характеристика мінової вартості. Двоїстий характер праці, втіленої в товарі.

Основна суперечність простого і капіталістичного товарного виробництва. Закон вартості. Індивідуальні затрати праці. Суспільно-необхідні витрати праці. Функції закону вартості в суспільному виробництві.

Тема 5. Гроші та їх функції

Форма власності та її розвиток. Виникнення грошей. Функції грошей. Види грошей. Вартість та ціна. Масштаб цін. Валютний курс. Сучасне трактування сутності грошей.

Закон грошового обігу. Кількісне відображення даного закону. Можливості використання загального закону грошового обігу в різних економічних системах.

Інфляція. Вплив інфляції на економічні процеси. Причини інфляції та її види. Шляхи зниження інфляції.

Тема 6. Ринок і механізм його функціонування

Поняття ринку та його характерні риси. Місце ринку у відтворювальному процесі. Функції ринку. Об'єкти та суб'єкти ринку. Необхідність переходу України до ринкової економіки. Умови переходу до ринку.

Структура ринку. Ринок засобів виробництва. Ринок праці та центри зайнятості. Ринок науково-технічної продукції. Фінансовий ринок та ринок цінних паперів.

Тема 7. Ринкова інфраструктура

Поняття ринкової інфраструктури та її елементи. Біржі, їх місце та роль в інфраструктурі ринку. Товарні біржі: і механізм їх функціонування. Ринок цінних паперів. Фондова біржа і механізм її функціонування. Види цінних паперів.

Валютна біржа і її функції. Формування та сучасний стан ринкової інфраструктури України. Банки, їх сутність. Види банківських операцій.

Банківська система України та її структура.

Тема 8. Економічні основи функціонування підприємства. Підприємництво.

Соціально-економічна характеристика підприємства в умовах ринкової економіки. Види підприємств. Об'єднання підприємств. Особливості їх функціонування. Малі підприємства і їх роль в суспільному виробництві.

Суть підприємництва та умови його існування.

Види підприємництва. Особливості розвитку підприємництва в Україні.

Соціально-економічний зміст поняття «капітал».

Виробничі фонди підприємства як економічна категорія. Три функціональні форми кругообігу фондів. Структура виробничих фондів. Особливості обороту основних фондів. Фізичний і моральний знос основних фондів. Амортизація. Показники ефективності використання фондів підприємства.

Витрати виробництва на рівні суспільства і на рівні підприємства. Собівартість продукції та її види. Фактори зниження собівартості продукції.

Прибуток і його функції. Рентабельність виробництва. Органічна будова капіталу.

Тема 9. Аграрні відносини. Основи підприємництва в аграрному секторі
Аграрна сфера виробництва та її особливості.

Земля як головний засіб виробництва в сільському господарстві. Аграрні відносини. Суб'єкти та об'єкти аграрних відносин. Форми власності на землю та форми землекористування.

Форми господарювання в сільськогосподарському виробництві. Аграрні реформи на Україні та їх наслідки. Агропромислова інтеграція її передумова і форми.

Агропромисловий комплекс, його структура та функції.

Рентні відносини. Земельна рента та її види. Ціна землі. Суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності у сільськогосподарському виробництві. Агробізнес як складова частина підприємництва. Основні елементи механізму агробізнесу. Державне регулювання підприємництва в аграрному секторі.

Тема 10. Доходи населення

Розподільчі відносини та їх місце в системі економічних відносин. Необхідний продукт та його форми. Робоча сила як товар. Ринок праці. Проблема зайнятості. Формування доходів населення та їх структура. Заробітна плата як економічна категорія. Діалектика поняття заробітної плати. Функції заробітної плати. Номінальна і реальна заробітної плати. Диференціація заробітної плати. Прожитковий мінімум та мінімальна заробітна плата. Споживчий кошик. Доходи від власності, та їх форми.

Доходи із суспільних фондів споживання та їх структура.

Тема 11. Суспільне відтворення. Циклічність економічного розвитку як прояв макроекономічної нестабільності

Суспільного відтворення і його характерні риси. Економічне зростання; його типи. Результати суспільного відтворення. Сукупний суспільний продукт як результат суспільного відтворення. Національне багатство і його сутність.

Національний доход, його суть, джерела, фактори зростання. Стадії руху національного доходу. Проблема реалізації сукупного суспільного продукту. Основні пропорції суспільного відтворення. Нагромадження як матеріальна основа розширеного відтворення. Види нагромадження. Джерела нагромадження. Зайнятість та безробіття в ринковій економіці. Форми безробіття. Безробіття як макроекономічна проблема. Закон Оукена.

Тема 12. Фінансово-кредитна система суспільства

Суть і функції фінансів. Фінансова система суспільства та її структура.

Централізовані та децентралізовані фінанси.

Державний бюджет. Доходи та витрати державного бюджету. Дефіцит державного бюджету та причини його виникнення. Шляхи подолання бюджетного дефіциту.

Місцевий бюджет, джерела його формування та напрями використання.

Податкова система та її функції. Види податків. Принципи і методи оподаткування.

Особливості податкової системи України.

Кредит та його функції. Кредитні відносини та їх види. Форми кредиту. Принципи кредитування. Банки, їх сутність. Види банківських операцій.

Банківська система України та її структура. Небанківські фінансові установи.

Тема 13. Державне регулювання ринкової економіки

Поняття «державного регулювання» ринкової економіки і його необхідність. Негативні сторони ринкової економіки. Економічні функції держави. Основні форми і методи державного регулювання економіки. Основні види економічної політики держави. Структурна і інвестиційна політика. Бюджетна, податкова і кредитно-грошова політика. Соціальна політика. Антиінфляційна політика держави.

Тема 14. Світове господарство. Система міжнародних економічних відносин

Міжнародний поділ праці та інтернаціоналізація економіки як основа формування світового господарства. Поняття світового господарства та об'єктивні передумови його виникнення. Поняття міжнародних відносин і їх форми. Зовнішня торгівля. Протекціонізм і (фритредерство) вільна торгівля. Платіжний баланс. Вивіз капіталу і його форми. Прямі інвестиції. Портфельні інвестиції. Особливості вивозу капіталу на сучасному етапі. Наслідки вивозу капіталу. Міжнародна міграція робочої сили, її причини, наслідки і напрямки. Україна в системі міжнародної міграції робочої сили. Міжнародні валютні відносини. Світова валютна система і етапи її розвитку. Міжнародні фінансово-кредитні організації. Міжнародні економічні відносини і принципи їх організації.

Тема 15. Глобалізація економіки та загально цивілізаційні проблеми людства

Глобалізація як закономірний процес світогосподарського розвитку. Сутність, ознаки та рівні глобалізації економіки. Суперечність глобалізації та її моделі. Взаємопов'язаність і передумови вирішення глобальних проблем. Глобалізація. Фактори глобалізації. Глобалізація економіки. Глобальна економіка. Індекс глобалізації. Рівні глобалізації економіки. Форми прояву глобалізації економіки. Виклики глобалізації. Неоліберальна модель глобалізації. Синергетична модель глобалізації. Класифікація глобальних проблем. Екологічна криза. Екологічний неокolonіалізм. Технологічний та інформаційний неокolonіалізм. Екологічний протекціонізм. Стратегії екорозвитку. Форми міжнародного співробітництва у вирішенні глобальних проблем. Концепції сталого розвитку. Неосферна парадигма цивілізаційного розвитку.

Питання для підготовки до модуля 1 «Політична економія»

1. Предмет, метод і структура курсу «Історія економічної думки»
2. Економічна думка Стародавнього Сходу.
3. Економічна думка Стародавньої Греції.
4. Економічна думка Західноєвропейського Середньовіччя.
5. Історичні умови виникнення меркантилізму та його визначальні ознаки.
6. Теорії раннього та пізнього меркантилізму.
7. Історичні умови виникнення класичної школи політичної економії, її основні риси.
8. Економічні погляди засновника класичної політекономії В. Петті (Англія).
9. Економічні погляди засновника класичної політекономії П. Буагільбера (Франція).
10. Основні економічні ідеї фізіократичної школи.
11. Економічні погляди Ф. Кене та А. Тюрго.
12. А.Сміт як ідеолог системи вільного підприємництва та фритредерської зовнішньої політики.
13. А.Сміт і його економічна система.
14. А.Сміт як засновник цілісної системи економічної науки.
15. Економічна система Д.Рікардо і розвиток трудової теорії вартості.
16. Економічні погляди Т.Мальтуса і їх сучасне значення.
17. Економічні ідеї Ж.Б.Сея: теорія трьох факторів виробництва і закон ринків.
18. Завершення класичної політекономії: економічне вчення Дж.Мілля.
19. Німецька історична школа: критика методичних засад і теоретичних ідей класичної політекономії.
20. Дрібнотоварна критика капіталізму С.Сісмонді та П.Прудона.
21. Соціально-економічне вчення утопічного соціалізму.
22. Економічне вчення К.Маркса.
23. Нова історична школа та соціальний напрям у Німеччині (М.Вебер і В.Зомбарт).
24. Маржинальна революція: умови виникнення і методологічні основи.
25. Економічні погляди К.Менгера, Ф.Візера, О. Бем-Баверка.
26. А.Маршалл – основоположник неокласичного напрямку у політекономії.
27. Мікроекономічний підхід і теорія ціноутворення А.Маршалла.
28. Американська школа маржиналізму Дж.Кларка і розвиток теорії граничної корисності.
29. Лозанська школа маржиналізму: модель загальної економічної рівноваги Л.Вальраса і оптимум В.Парето.
30. Розвиток економічної думки в Україні наприкінці XIX – на початку XXст.
31. Розвиток економічної думки Росії XIX – поч.XXст.
32. Економічні погляди М.Туган-Барановського.
33. Американський інституціоналізм 20-х років XXст.: методологічні засади та ідейні джерела.

34. Соціально-психологічний інституціоналізм Т.Веблена
35. Соціально-юридично інституціоналізм Дж.Коммонса.
36. Емпіріко-прогностичний інституціоналізм У.Мітчелла.
37. Історичні, соціально-економічні й теоретичні передумови виникнення кейнсіанства.
38. Економічне вчення Дж.Кейнса.
39. Кейнсіанські доктрини державного регулювання економіки.
40. Монетаризм і його економічні концепції.
41. Концепція соціального ринкового господарства Фрайбургської школи неолібералізму (Ф.фон Хайєк, В.Ойкен).
42. Монетарна концепція Чиказької школи неолібералізму (М.Фрідмен).
43. Концепція неокласичного синтезу П.Самуельсона.
44. Розвиток політичної економії в Україні в працях І.Вернадського, М.Туган-Барановського та інших вчених.
45. Економічна думка перехідного періоду. Методологічні дискусії 20-30рр.
46. Розробка теорії сільськогосподарської кооперації в працях А.В.Чаянова та інших.
47. Теорія “довгих хвиль” М.Д.Кондратьєва.
48. Внесок українських економістів у розвиток економічної теорії.
49. Предмет та завдання курсу. Місце економічної історії в системі наук.
50. Критерії періодизації економічної історії.
51. Основні фактори становлення індустріального суспільства. Мануфактури.
52. Економічні передумови та наслідки Великих географічних відкриттів.
53. Аграрний переворот в Англії. Економічні причини і наслідки Англійської революції XVII ст.
54. Особливості генези індустріального суспільства у Франції. Соціально-економічні передумови та наслідки Французької революції кінця XVIIст.
55. Первісне нагромадження капіталу та його шляхи: історія й сучасність.
56. Промисловий переворот в Англії: передумови, хід, наслідки.
57. Промисловий переворот у Франції, його етапи і особливості.
58. Промисловий переворот у Німеччині, його етапи і особливості.
59. Промисловий переворот у США.
60. Економічні причини і наслідки громадянської війни у США.
61. Прогрес науки, техніки і технології виробництва в останній третині XIX ст.
62. Економічні причини піднесення США в останній третині XIX ст.
63. Економічні причини піднесення Німеччини в останній третині XIX ст.
64. Економічні причини занепаду Англії в останній третині XIX ст.
65. Економічні причини занепаду Франції в останній третині XIX ст.
66. Становлення індустріального суспільства в Японії.
67. Вплив Першої світової війни на економіку провідних країн світу.
68. Господарство розвинутих країн світу в 20-ті роки XXст.
69. Світова економічна криза 1929 – 1933 рр., її причини та наслідки.
70. Економіка провідних країн світу в роки Другої світової війни.
71. Економічні причини і наслідки Другої світової війни.

72. Передумови та наслідки прискореного розвитку економіки ФРН після Другої світової війни.
73. Передумови та наслідки прискореного розвитку економіки Японії після Другої світової війни.
74. Динаміка та структурні зміни світового господарського розвитку другої половини XX–початку XXIст. Становлення постіндустріального суспільства.
75. Три центри світового господарства, їх взаємодія на сучасному етапі.

1.2. Модуль 2 «Мікроекономіка»

Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки

Предмет дисципліни «Економіка» («Економічна теорія», «Економікс»).

Макро - та мікроекономіка як найважливіші складові сучасної економічної теорії. Мета та завдання дисципліни. Характеристика базових підручників, що репрезентують зарубіжні та вітчизняні школи мікроекономіки.

Проблема обмеженості ресурсів і необхідність вибору. Альтернативність цілей використання обмежених ресурсів і раціональність поведінки суб'єктів ринкових відносин.

Методологія мікроекономіки: граничний аналіз, моделювання: графічне, аналітичне, табличне; оптимізація й визначення рівноваги тощо. Нормативна і позитивна мікроекономіка.

Тема 2. Попит і пропозиція. Ринкова рівновага.

Попит на товари в умовах досконало конкурентного ринку. Закон попиту та його пояснення базовими положеннями теорії поведінки споживача.

Соціальні ефекти, що ускладнюють зв'язок між індивідуальним та ринковим попитом: ефект «юрби», «сноба», «Веблена».

Цінові та нецінові детермінанти попиту. Зміна попиту в цілому під впливом нецінових детермінант, її графічна ілюстрація. Особливості взаємовпливу цін взаємопов'язаних товарів.

Концепція цінової еластичності попиту у визначенні міри чутливості споживача до зміни цін на товари. Методичні підходи до обчислення показника еластичності. Взаємозв'язок між ціною та валовим виторгом за різної еластичності. Методика обчислення коефіцієнта еластичності попиту за доходом, параметри його значень для «нормальних» та «неякісних» товарів.

Суть «перехресної» еластичності попиту, методика обчислення відповідного коефіцієнта. Кількісні параметри еластичності для взаємозамінних та взаємодоповнюючих товарів.

Практичне використання концепції «перехресної» еластичності попиту для обґрунтування цінової політики продавців (виробників) взаємопов'язаних товарів.

Суть поняття «пропозиція». Закон пропозиції та його аргументація: ціна як ринковий стимул для виробника; збільшення граничних витрат як стримуючий фактор збільшення обсягу виробництва тощо. Аналітичне,

табличне, граничне зображення пропозиції. Зміна обсягу пропозиції. Цінові та нецінові детермінанти пропозиції. «Методика обчислення рівня цінової еластичності пропозиції. Фактори, що впливають на еластичність пропозиції.

Перехресна еластичність пропозиції та її вплив на стратегію товаровиробника.

Тема 3. Теорія граничної корисності і поведінки споживача.

Поняття потреби, види потреб. Поняття корисності, її особливості та спосіб досягнення. Сукупна та гранична корисність. Функція корисності як залежність між кількістю одиниць споживаного блага та рівнем корисності, що досягається споживачем.

Процес споживання та динаміка змінної сукупної і граничної корисності. Закон спадної граничної корисності блага, його графічне зображення.

Вплив на поведінку споживача бюджетних обмежень і цін. Суть раціонального вибору споживача. Поняття рівноваги споживача.

Тема 4. Ординалістська теорія поведінки споживача

Система переваг споживача та її основні елементи: здатність до аранжування альтернатив; транзитивність переваг; ненасиченість благами; субституціональність.

Особливості аналізу функції корисності з ординалістських позицій. Криві байдужості як спеціальний інструмент мікроекономічного аналізу. Карта кривих байдужості.

Гранична норма заміщення благ: суть і методика обчислення. Наслідок динаміки норми у поясненні форми кривих байдужості. Крайні випадки взаємозаміщення і взаємодоповнення благ.

Бюджетне обмеження і можливості споживача. Бюджетна лінія :рівняння і графічна побудова. Визначення нахилу бюджетної лінії та кута нахилу внаслідок зміни цін на блага. Вплив зміни доходу споживача на положення бюджетної лінії та на процес споживання.

Два підходи до оптимізації споживчого вибору, їх гранична інтерпретація.

Тема 5. Моделювання поведінки споживача на ринку товарів.

Зміна оптимального стану споживача в результаті зміни його доходу. Графічний аналіз і побудова лінії «дохід-споживання». Нахил лінії як свідчення ставлення споживача до благ. Поняття «нормальних» і «низькоякісних» товарів. Крива Енгеля. Закон Енгеля. Розподіл споживчих витрат за напрямками їх використання.

Зміна вибору споживача в результаті зміни ціни одного з товарів та обох товарів. Побудова лінії «ціна-споживання». Траєкторія зміни споживання внаслідок зниження цін. Визначення умов моделі, що аналізується: зменшення ціни одного з товарів за незмінних цін на інші товари та незмінного доходу споживача. Неоднозначність впливу на споживчий вибір.

Ефект доходу та ефект заміщення. Парадокс Гіффена. Утворення «надлишку споживача» в результаті перевищення корисності товарів за ціною.

Приріст надлишку споживача як показник зміни його добробуту. Зміна надлишку і втрати в результаті введення податків та дотацій на товари.

Тема 6. Мікроекономічна модель підприємства.

Підприємство як суб'єкт ринкових відносин, економічна організація, найважливіший різновид мікросистем. Мотивація поведінки підприємства. Головні види виборів підприємства: що виробляти (продукція, роботи, послуги), як виробляти (технологія, фактори виробництва), для кого виробляти (ринки, споживачі, ціни). Фактор часу і періоди функціонування підприємства: миттєвий, короткий і тривалий. Поняття оптимального і рівноважного станів підприємства.

Фактори виробництва, їх групування та варіації. Поняття і параметри виробничої функції. Сукупний, середній та граничний продукт. Витрати виробництва, економічний та бухгалтерський підходи до їх визначення. Альтернативні витрати та їх склад. Сукупні, середні та граничні витрати.

Поняття загального (сукупного, валового), середнього та граничного доходу. Прибуток як кінцевий результат діяльності підприємства. Різні концепції прибутку. Бухгалтерський, нормальний та економічний прибуток.

Тема 7. Варіації факторів виробництва та оптимум товаровиробника.

Виробнича функція з одним змінним фактором і її графічне відображення. Феномен «згасання» виробничої функції. Правило спадної віддачі (продуктивності) змінного фактору виробництва. Еластичність виробництва: поняття, методика обчислення показників, діапазон змін.

Обґрунтування управлінських рішень щодо згортання виробництва.

Виробнича функція з двома змінними факторами. Крива однакового продукту (виробничої байдужості) – ізокванта. Карта ізоквант. Заміщення факторів виробництва. Еластичність. Доповнюваність, подільність, та інтенсивність використання факторів виробництва.

Збільшення випуску за рахунок пропорційного нарощування обсягів ресурсів. Постійна (стала), спадна та зростаюча віддача від масштабу. Поняття однорідних та неоднорідних виробничих функцій. Еластичність масштабу та її взаємозв'язок з еластичністю виробництва.

Вибір комбінації виробничих факторів за критеріями мінімізації витрат чи максимізації випуску. Лінія однакових витрат – ізокоста. Карта ізокост. Спільний графік однакового продукту і витрат.

Траєкторія розширення виробничої діяльності фірми в короткому та тривалому періоді.

Тема 8. Ринок досконалої конкуренції.

Ознаки і умови досконалої конкуренції. Ринковий попит на продукцію фірми за умов досконалої конкуренції. Графічне зображення попиту. середнього, граничної й сукупного доходу підприємства.

Максимізаційно-мінімізаційні цілі підприємства у короткотерміновому періоді. Визначення оптимальних обсягів випуску. Пропонування фірми у короткотерміновому періоді, його зв'язок з кривими витрат; графік галузевого пропонування. Рівновага фірми та галузі у короткотерміновий період.

Рухомість ринкового попиту і пропонування. Пропонування фірми в довготерміновому періоді. Крива ринкового пропонування на тривалому

інтервалі та її можливі конфігурації (галузі з постійними, зростаючими, спадними витратами та їх комбінації).

Тривала рівновага підприємства, галузі, ринку та механізм її підтримки.

Тема 9. Монополії у ринковій економіці. Монопольний ринок.

Ознаки чистої монополії. Крива попиту монополіста. Пропонування монополіста та особливості його сформування. Визначення монопольної ціни. Цінова дискримінація: поняття, умови, різновиди.

Рівновага фірми-монополіста у довготерміновому періоді. Свідоме створення та підтримування вхідних бар'єрів монополістом. Досягнення та утримання ринкової влади монополістом у тривалому періоді.

Різновиди монополій. Особливості поведінки реальних монополій. Економічні наслідки монополізації галузі, порівняльна оцінка конкурентного та монопольного ринків, потреба у державному регулюванні монополій, антимонопольна політика.

Тема 10. Недосконала конкуренція: олігополія та монополістична конкуренція.

Поняття «олігополія». Характерні ознаки олігополії. Поведінка олігополістів: некооперативна і кооперативна. Аналіз взаємовідносин двох товаровиробників у статиці. Модель Курно: договірні і конкурентні рівноваги. Інтерпретації дуополії-моделі Бертрана, Еджуорта-Штакельберга. Олігополія з погляду теорії ігор. «Дилема ув'язнених» – приклад некооперативної гри з нульовою сумою.

Аналіз «ламаного» ліній попиту. Негнучкість цін. Формування підприємством політики стабілізації цін і маневрування капітальними витратами. Інституціональні аспекти утворення та діяльності картельних спілок. Ефективність олігополії порівняно з іншими ринковими структурами. Економічні наслідки олігополії. Можливості державного регулювання за олігополії.

Спільні риси та відмінності монополістичної конкуренції порівняно з досконалою конкуренцією та чистою монополією. Характерні риси монополістичної конкуренції.

Еластичність попиту за монополістичної конкуренції. Прибутковість та збитковість підприємства у короткотерміновому періоді. Визначення, оптимального обсягу продажу та цінова політика. Умова досягнення і підтримання беззбитковості в довгостроковому періоді.

Суть і передумови розвитку нецінової конкуренції. Наслідки нецінової конкуренції для споживачів: діапазон споживчого вибору і втрати вільного часу. Надлишкова виробнича потужність і її наслідки для товаровиробника та суспільства взагалі.

Тема 11. Утворення похідного попиту. Ринок землі.

Попит на товар та попит на фактори виробництва. Ринки факторів виробництва, їх функції в економіці. Споживання факторів виробництва цілі і обмеження. Граничний фізичний продукт виробничого ресурсу.

Виробнича функція, витрати виробництва та попит на фактори виробництва. Вплив різновиду структури ринку товару на похідний попит. Особливості поведінки підприємства-покупця на монопсонічному та олігопсонічному ринках факторів виробництва.

Індивідуальний та галузевий попит на фактори виробництва. Функція галузевого похідного попиту. Цінова еластичність попиту на ресурс виробництва. Аналіз залежності між ринком товару та ринком ресурсу щодо обсягів та цін, її графічне зображення.

Монопольний ринок товару та ринок факторів виробництва. Порівняння похідних попиту за монополії та досконалої конкуренції.

Порівняння граничного доходу та граничних витрат товаровиробника за споживання одного фактору виробництва. Умова довгострокової рівноваги підприємства з урахуванням похідного попиту.

Особливості ринку землі.

Тема 12. Ринок праці.

Функції ринків ресурсів в економіці. Споживання виробником факторів виробництва: цілі й обмеження. Попит на ресурси, зміна обсягу попиту та попиту в цілому. Цінова еластичність попиту на ресурс.

Праця як фактор виробництва, її мобільність. Характеристика досконало конкурентного ринку праці. Граничний вигаш виробника від найманої праці. Формування галузевого та ринкового попиту на працю.

Еластичність пропозиції праці для галузей з різною динамікою витрат на виробництво. Ефекти зміни доходу і заміщення за змін заробітної плати. Криві пропонування праці. Ринкове пропонування послуг праці. Диференціація заробітної плати. Рівновага на ринку праці: двосекторна модель.

Попит монополії на працю і монопольна рівновага. Монопсонічний та олігопсонічний ринки, їх особливості.

Монопольна влада продавців праці. Двостороння монополія й визначення реального рівня заробітної плати. Дискримінація на ринках робочої сили. Проблеми еквівалентності праці.

Тема 13. Ринок капіталу.

Капітал як ресурс тривалого використання, форми капіталу. Рух капіталу. Поняття позичкового процента. Вплив ставки позичкового процента на короткострокові інвестиційні проекти підприємців. Обґрунтування інвестиційних рішень у тривалому періоді.

Часова перевага як економічна категорія. Гранична норма часової переваги, її графічна інтерпретація. Міжчасове бюджетне обмеження та міжчасова рівновага заощаджувача. Ефект зміни доходу й заміщення в результаті зміни ставки позичкового процента.

Ринкова ставка позичкового процента, однозначність її для позичальників і кредиторів. Вплив зміни ставки на рівноважний обсяг підприємницьких інвестицій. Ризик в інвестуванні та оцінка надійності вкладень.

Тема 14. Загальна рівновага конкурентних ринків.

Часткова та загальна рівновага. Аналіз загальної рівноваги, його етапи. Ефект зворотного зв'язку. Система рівняння загальної рівноваги за Вальрасом.

Закон Вальраса. Необхідність та вигоди ринкового обміну. Діаграма Еджуорта. Ефективність при обміні. Парето-ефективний розподіл. Крива можливостей споживачів. Загальна рівновага за Парето. Ефективність і справедливість.

Розподіл виробничих ресурсів. Крива виробничих можливостей та ефективність випуску. Ефективність на конкурентних ринках товарів.

Причини обмеженої спроможності ринкового регулювання. Теорія загальної рівноваги та політика у галузі добробуту.

Тема 15. Інституціональні аспекти, ринкового господарства.

Сучасна економічна теорія про права власності як сукупність санкціонованих норм поведінки. Трансформування власності та ринкові процеси.

Поняття про зовнішні ефекти Негативні та позитивні зовнішні ефекти. Суспільні та приватні витрати (вигоди). Корируючі податки та субсидії. Теорема Коуза.

Класифікація економічних благ. Забезпечення суспільними благами, можливості ринку та держави.

Суспільний вибір.

Питання для підготовки до модуля 2 «Мікроекономіка»

1. Предмет мікроекономіки.
2. Методологія мікроекономічного аналізу.
3. Проблема економічного вибору. Альтернативна вартість.
4. Проблема координації в різних економічних системах.
5. Попит. Закон попиту. Концепція цінової еластичності попиту.
6. Пропозиція. Закон пропозиції. Концепція цінової еластичності пропозиції.
7. Застосування еластичності в мікроаналізі.
8. Поняття потреби. Види потреб. Економічні блага, їх класифікація.
9. Сутність корисності. Функція корисності.
10. Закони Госсена.
11. Особливості споживчого попиту.
12. Криві байдужості як спеціальний інструмент мікроекономічного аналізу.
- Гранична норма заміни.
13. Рівновага споживача в ординалістській теорії.
14. Крива “ціна-споживання” та її економічний зміст.
15. Крива “доход-споживання” та її економічний зміст. Криві Енгеля.
16. Ефект заміни і ефект доходу.
17. Фірма як економічний агент. Основні організаційно-правові види підприємств.
18. Поняття сукупного, середнього і граничного продукту.
19. Витрати виробництва і їх види.
20. Доход конкурентної фірми і його види.
21. Виробнича функція з одним змінним фактором і її графічне зображення.
22. Виробнича функція з двома змінними факторами.

- 23.Заміщення факторів виробництва. Ефект масштабу.
- 24.Ізокванта і її види. Карта ізоквант.
- 25.Ізокоста. Карта ізокост.
- 26.Економічний оптимум виробника і його визначення.
- 27.Вартість у короткостроковому періоді.
- 28.Вартість у довгостроковому періоді.
- 29.Ознаки ринку досконалої конкуренції.
- 30.Економічний прибуток конкурентної фірми і його визначення.
- 31.Пропозиція фірми та галузі за умов досконалої конкуренції.
- 32.Монопольний ринок і його ознаки.
- 33.Попит на продукцію фірми-монополіста і її виручка.
- 34.Максимізація прибутку фірми-монополіста у короткостроковому періоді.
- 35.Доход фірми-монополіста і його види.
- 36.Недосконала конкуренція та її ознаки.
- 37.Монопольне ціноутворення та цінова дискримінація
- 38.Показники монопольної влади.
- 39.Монополізм і його наслідки. Антимонopolьна політика держави
- 40.Олігополія. Модель ламаної кривої попиту.
- 41.Картель і особливості його діяльності.
- 42.Модель Бертрана.
- 43.Модель Курно.
- 44.Теорія ігор.
- 45.Прибуток монополістично конкурентної фірми і його визначення.
- 46.Монопсонія і її економічний зміст.
- 47.Ринки факторів виробництва та їх характерні риси.
- 48.Індивідуальний і ринковий попит конкурентної фірми на фактори виробництва.
- 49.Особливості попиту і пропозиції землі. Ринок землі.
- 50.Праця як фактор виробництва. Попит конкурентної фірми на працю.
- 51.Індивідуальна пропозиція праці.
- 52.Капітал і процент. Інвестиції.
- 53.Пропозиція заощаджень. Дисконтована вартість.
- 54.Інвестиційний попит. Міжчасовий вибір фірми.
- 55.Ефективність розміщення ресурсів.
- 56.Ефективність в обміні.
- 57.Ефективність у виробництві.
- 58.Суспільні блага та їх ознаки.
- 59.Теорема Коуза.
- 60.Зовнішні ефекти.

1.3. Модуль 3 «Макроекономіка»

Тема 1. Макроекономіка як наука

Вступ до макроекономіки. Місце макроекономіки в економічній науці. Суперечності між суспільними потребами та економічними ресурсами -головна проблема макроекономіки. Ефективність економіки та головне завдання макроекономіки. Взаємозв'язок мікро- та макроекономіки. Об'єкт і предмет дослідження макроекономіки. Макроекономіка та економічна політика. Суб'єкти макроекономіки.

Метод макроекономіки. Моделювання як основний метод макроекономічного аналізу. Припущення, екзогенні та ендогенні змінні макроекономічних моделей. Запаси і потоки як два види кількісних змінних.

Моделі кругообігу продуктів і доходів. Загальні умови макроекономічної рівноваги. Економічний кругообіг в умовах чистого ринку. Структура моделі економічного кругообігу. Взаємодія між домогосподарствами і підприємствами на ринку ресурсів. Взаємодія між домогосподарствами і підприємствами на ринку продуктів. Роль фінансових посередників в економічному кругообігу.

Сучасні напрями і школи макроекономіки. Історія розвитку макроекономічної науки. Економічна таблиця Кене як перша спроба макроекономічного моделювання. Макроекономічні ідеї класичної теорії. Кейнсіанська революція в макроекономіці. Некейнсіанська та неокласична теорії.

Тема 2. Макроекономічні показники в СНР

Система національних рахунків як нормативна база макроекономічного рахівництва. Методологічні принципи побудови системи національних рахунків. Основні категорії системи національних рахунків: додана вартість, інституційні одиниці, сектори, операції, рахунки.

Основні Макроекономічні показники. Валовий випуск та валовий внутрішній продукт (ВВП). Методи обчислення ВВП: виробничий, кінцевого використання, розподільчий. Валовий національний дохід та валовий національний дохід наявний. Особистий та післяподатковий дохід. Макроекономічні показники на чистій основі.

Номінальний та реальний ВВП. Поточні та постійні ціни. Темп росту та темп приросту реального ВВП. Індекси цін. Інфлювання та дефлювання ВВП

Тема 3. Макроекономічна нестабільність

Циклічність як форма економічного розвитку. Сутність та структура економічного циклу. Види економічних циклів. Причини циклічних коливань. Індикатори циклічних коливань.

Зайнятість та безробіття. Неповна зайнятість та рівень безробіття. Види безробіття: фрикційне, структурне, циклічне. Повна зайнятість, природне безробіття та потенційний ВВП. Закон Оукена та втрати економіки від циклічного безробіття.

Інфляція та її наслідки. Темп інфляції та його обчислення. Види інфляції залежно від її темпів. Інфляція попиту та інфляція витрат, передбачувана та

непередбачувана інфляція. Стагфляція. Основні соціально-економічні наслідки інфляції.

Тема 4. Модель сукупного попиту і сукупної пропозиції

Сукупний попит. Сутність сукупного попиту та його відмінність від однотоварного попиту. Крива сукупного попиту. Цінові фактори сукупного попиту. Нецінові фактори сукупного попиту та їх вплив на його криву.

Сукупна пропозиція. Сутність сукупної пропозиції. Сукупна пропозиція на основі виробничої функції. Класична модель сукупної пропозиції. Кейнсіанська модель сукупної пропозиції. Короткострокова крива сукупної пропозиції. Зміна цін і реального ВВП на різних ділянках короткострокової кривої сукупної пропозиції. Нецінові фактори сукупної пропозиції та їх вплив на її криву.

Сукупний попит сукупна пропозиція як базова модель економічної рівноваги. Довгострокова та короткострокова рівновага. Збурення сукупного попиту та механізм відновлення рівноваги. Збурення сукупної пропозиції та механізм відновлення рівноваги

Тема 5. Модель рівноваги на товарному ринку

Макроекономічний кругообіг в умовах ринку. Модель взаємодії між суб'єктами ринку. Аналіз потоку витрат, доходів та продуктів. Роль держави в макроекономічному кругообігу. Умови економічної рівноваги Вплив зовнішньоекономічної діяльності на макроекономічний кругообіг.

Витратні моделі економічної рівноваги. Метод " витрати - випуск". Метод " вилучення ін'єкції" та його графічне відображення. Заплановані та фактичні інвестиції.

Мультиплікативний вплив сукупних витрат на валовий внутрішній продукт. Модель взаємоперетворень витрат і доходів. Сутність простого мультиплікатора витрат. Математична інтерпретація мультиплікатора витрат.

Рівноважний ВВП в умовах неповної та повної зайнятості. Рецесійний розрив як наслідок дефіциту сукупних витрат. Інфляційний розрив як наслідок надмірних сукупних витрат. Графічні моделі рецесійного та інфляційного розриву.

Споживання та заощадження як функції доходу. Безподатковий дохід як основний фактор споживання та заощадження. Графіки споживання та заощадження. Середня схильність до споживання та заощадження. Гранична схильність до споживання та заощадження. Необхідні фактори споживання та заощадження: багатство, ціни, очікування, споживча заборгованість, оподаткування. Автономне споживання та заощадження.

Інвестиції та фактори інвестування. Очікувана норма чистого прибутку та процентна ставка як основні фактори інвестиційного попиту. Номінальна та реальна процентна ставка. Крива сукупного попиту та інвестиції. Зовнішні фактори сукупного попиту та інвестиції.

Вплив держави на економічну рівновагу. Чисті видатки і трансформація функції споживання. Модель економічної рівноваги за методом "видатки – випуск". Державні та національні заощадження. Модель економічної рівноваги за методом "вилучення – ін 'єкції".

Тема 6. Фіскальна політика

Дискреційна фіскальна політика. Стимулювальна та стримуюча фіскальна політика. Граничний коефіцієнт податків і складний мультиплікатор видатків. Мультиплікатор податків. Мультиплікативний вплив державних закупівель і чистих податків на реальний ВВП. Мультиплікатор збалансованого бюджету.

Автоматична фіскальна політика. Автоматичні чисті податки як вмонтовані стабілізатори. Стабілізаційний вплив на економіку автоматичної фіскальної політики в умовах падіння та зростання виробництва. Ефект гальмування автоматичної фіскальної політики та необхідність її доповнення дискреційною політикою.

Фіскальна політика з урахуванням пропозиції. Наслідки фіскальної політики на основі моделі «сукупний попит – сукупна пропозиція». Вплив зниження податків на ВВП згідно з теорією економіки пропозиції. Наслідки стимулювальної податкової політики для державного бюджету. Крива Лаффера про залежність між податковими ставками і податковими надходженнями до бюджету.

Фіскальна політика та державний бюджет. Вплив фіскальної політики та циклічних коливань на державний бюджет. Фактичне, потенційне та циклічне бюджетне сальдо. Оцінка бюджетної політики в умовах повної та неповної зайнятості. Суперечність між: стабілізаційною та бюджетною функціями фіскальної політики. Концепції збалансування державного бюджету. Джерела дефіцитного фінансування. Державний борг та ефекти витіснення. Емісійне фінансування бюджетного дефіциту та інфляція.

Тема 7. Грошовий ринок та монетарна політика

Механізм функціонування грошового ринку. Грошова пропозиція та грошові агрегати. Графік грошової пропозиції. Попит на гроші для угод, попит на гроші як активи та їх графічна інтерпретація. Модель грошового ринку. Порушення та відновлення рівноваги на грошовому ринку.

Банківська система та грошова пропозиція. Основні функції комерційних банків. Банківські резерви. Банківський механізм розширення грошової пропозиції на основі депозитного мультиплікатора. Грошова пропозиція з урахуванням депозитних та готівкових грошей. Грошова база, грошовий мультиплікатор і грошова пропозиція.

Грошово-кредитне регулювання економіки. Монетаристська теорія як теоретична база монетарної політики. Кількісне рівняння як концептуальна основа монетаристської теорії. Передатний механізм монетарної політики. Основні методи монетарної політики. Вплив монетарної політики на економіку: політика дорогих та дешевих грошей; антиінфляційна функція.

Модель IS-LM як імітація одночасної рівноваги на товарному та грошовому ринках. Обґрунтування кривої IS та її рівняння. Обґрунтування кривої LM та її рівняння. Модель IS-LM як аналітичний засіб макроекономічної політики.

Тема 8. Банківська система

Банківська система та грошова пропозиція. Основні функції комерційних банків. Банківські резерви. Банківський механізм розширення грошової пропозиції на основі депозитного мультиплікатора. Грошова пропозиція з урахуванням депозитних та готівкових грошей. Грошова база, грошовий мультиплікатор і грошова пропозиція.

Грошово-кредитне регулювання економіки. Основні інструменти регулювання грошового пропонування: операції з державними цінними паперами на відкритому ринку, процентна політика, нормування обов'язкових резервів комерційних банків. Вплив грошово-кредитної політики на рівень національного виробництва. Політика "дешевих" та "дорогих" грошей.

Механізм антиінфляційної політики. Головні наслідки інфляції. Наслідки інфляції попиту та інфляції витрат. Наслідки затяжної інфляції. Основні напрямки антиінфляційної політики: адаптаційна, стимулююча фінансово-кредитна політика, політика доходів та цін дефляційна зовнішньоекономічна політика.

Тема 9. Одночасна рівновага на товарному і грошовому ринках

Рівновага сукупного попиту і сукупної пропозиції і повна зайнятість ресурсів. Компоненти сукупного попиту і рівень витрат, що плануються. Взаємозв'язок моделей AD-AS і IS-LM. Основні змінні і рівняння моделі IS-LM. Вивід кривих IS-LM. Нахил і зсув вищезазначених кривих. Рівновага в моделі IS-LM. Відносна ефективність бюджетно-податкової і кредитної -грошової політики. Вивід кривої сукупного попиту. Економічна політика в моделях AD-AS і IS-LM при зміні рівня цін.

Тема 10. Теорія міжнародної торгівлі. Торговельна політика

Необхідність зовнішньої торгівлі. Зовнішньоекономічна діяльність та її структура. Міжнародні фінансово-економічні організації. Теорії порівняльних переваг про доцільність зовнішньоекономічної діяльності країни. Теорія зовнішньої політики Хекшера-Оліна, можливості її застосування. Попит і пропозиція на світовому ринку, рівноважний рівень цін. Виграш від зовнішньої політики. Зовнішня політика і розподіл доходів.

Тариф на імпорт і механізм його дії. Наслідки введення тарифів. Аргументи на користь введення тарифів і контраргументи. Тариф і виробнича субсидія. Експортні субсидії, демпінг і антидемпінгові заходи в торговельній політиці. Компенсаційні мита. Нетарифні обмеження в міжнародній торгівлі. Порівняльний аналіз тарифів і квот на імпорт. Засоби розміщення імпортних ліцензій.

Тема 11. Обмінний курс та платіжний баланс

Валютний курс. Котирування валюти. Зв'язок між курсами національної та іноземної валюти. Паритет купівельної спроможності валюти. Попит і пропонування як фактор валютного курсу. Зв'язок між валютним курсом і платіжним балансом. Валютні режими та державне регулювання валютного курсу. Платіжний баланс. Структура платіжного балансу. Баланс поточних операцій. Баланс руху капіталів. Операції балансування. Регулювання платіжного балансу. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Протекціонізм і вільна торгівля. Митні та немитні засоби регулювання зовнішньої торгівлі.

Тема 12. Моделі економічного зростання

Фактори економічного зростання. Виробнича функція. Трансформація виробничих факторів у продукт. Внесок окремих факторів у економічне зростання. Залишок Солоу. Економічне зростання на основі моделі AD-AS і кривої виробничих можливостей.

Модель економічного зростання Солоу. Основні передумови моделі. Вплив запасу капіталу на економічне зростання. "Золоте правило" нагромадження як критерій максимізації рівня споживання. Вплив приросту населення на економічне зростання. Вплив технічного прогресу на економічне зростання. Висновки моделі Солоу.

Сучасні теорії економічного зростання.

Питання для підготовки до модуля 3 «Макроекономіка»

1. Предмет, метод і мета макроекономіки.
2. Макроекономічні моделі. Екзогенні та ендегенні зміни. Запаси і потоки.
3. Модель кругообігу ВНД, доходи та витрати. Загальні умови макроекономічної рівноваги.
4. ВВП і ВНД. Виключення подвійного рахунку. Додана вартість.
5. Методи розрахунку ВВП (ВНД). Виробничий метод.
6. Метод розрахунку ВВП за витратами (метод кінцевого використання).
7. Метод розрахунку ВВП за доходами (розподільчий метод).
8. Принципи розрахунку показників в Системі національних рахунків.
9. Номінальний і реальний ВВП. Індеси цін. Дефлятор ВВП.
10. Основні показники доходу і продукт (чистий внутрішній продукт, національний дохід, особистий дохід, використовуваний дохід).
11. Економічний цикл, його сутність і причини. Фази економічного циклу, потенційний ВВП.
12. Безробіття, його форми, природний рівень, вимірювання. Зайнятість.
13. Економічні та соціальні втрати від безробіття, закон Оукена. Регулювання рівня безробіття.
14. Інфляція: її сутність, причини і форми. Вимірювання рівня інфляції.
15. Інфляція попиту та інфляція витрат. Очікувана та неочікувана інфляція. Вплив інфляції на перерозподіл доходів.
16. Інфляція і процентні ставки. Ефект Фішера.
17. Взаємозв'язок інфляції та безробіття. Крива Філіпса.
18. Сукупний попит, фактори, що його визначають.
19. Цінові та нецінові фактори сукупного попиту.
20. Сукупна пропозиція. Детермінанти сукупної пропозиції.
21. Цінові та нецінові фактори сукупного попиту.
22. Сукупна пропозиція у довгостроковому періоді.
23. Сукупна пропозиція у короткостроковому періоді.

24. Макроекономічна рівновага в моделі “сукупний попит –сукупна пропозиція”

25. Кейнсіанська функція споживання. Гранична та середня схильність до споживання.

26. Кейнсіанська функція заощадження. Гранична та середня схильність до заощадження.

27. Кейнсіанська інвестиційна функція. Державні закупки та податки.

28. Рівновага на товарних і фінансових ринках.

29. Рівноважний та потенційний обсяг випуску. Мультиплікатор автономних витрат.

30. Рівновага сукупного попиту і сукупної пропозиції. Фактичні та планові витрати. “Кейнсіанській хрест”.

31. Сучасна теорія економічного зростання.

32. Макроекономічні аспекти технологічного прогресу.

33. Моделі економічного зростання Харода-Домара та Солоу.

34. Поняття, показники, фактори економічного зростання. Загальна логіка і схема макроекономічної моделі зростання.

35. Нерівновага платіжного балансу. Вплив економічної політики на платіжний баланс.

36. Платіжний баланс. Структура платіжного балансу.

37. Валютні курси і котировки. Режими валютного курсу і валютна політика.

38. Нетарифні методи регулювання зовнішньої торгівлі.

39. Тарифні методи регулювання зовнішньої торгівлі.

40. Теорія міжнародної торгівлі Хекшера-Оліна. Парадокс Леонтьєва.

41. Вплив державних витрат на обсяг виробництва. Мультиплікатор державних витрат.

42. Грошовий ринок і крива LM. Рівняння кривої LM відносно процентної ставки та відносно доходу.

43. Ринок товарів і крива IS. Рівняння кривої IS відносно доходу.

44. Ефективність кредитно-грошової політики.

45. Передатний механізм кредитно-грошової політики.

46. Вплив податків на обсяг виробництва, мультиплікатор податків, мультиплікатор збалансованого бюджету. Рецесійний та інфляційний розриви.

47. Кредитно-грошова політика: види, цілі, інструменти.

48. Рівновага на грошовому ринку.

49. Сукупний попит на гроші. “Пастка ліквідності”.

50. Трансакційний попит на гроші як на актив.

51. Пропозиція грошей. Мультиплікативне створення депозитів.

52. Види та функції грошей. Грошові агрегати.

53. Управління зовнішнім боргом. Боргова криза. Методи скорочення зовнішньої заборгованості.

54. Державний борг. Вплив державного боргу та бюджетного дефіциту на економіку.

55. Поняття дефіциту бюджету, його види та джерела фінансування.

56. Види та ефективність бюджетно-податкової політики.

57. Бюджетно-податкова політика: цілі, види, інструменти.
58. Прямі та непрямі інструменти кредитно-грошової політики.
59. Політика державних видатків та податкова політика. Модель Лафера.
60. Теорія міжнародної торгівлі. Теорія абсолютної та порівняльної переваги.

1.4. Модуль 4 «Історія економіки та економічної думки»

Тема 1. Докласичний період

Формування уявлень про зачатки господарських знань, які дійшли до нас в усній творчості стародавніх народів, релігіях, міфах, легендах, а пізніше знайшли своє відображення у писемних творах.

Висвітлення процесу історичного розвитку формування економічного мислення економічних знань в економічній вченні. Знайомство з економічними поглядами Стародавніх авторів, окремих мислителів, які спробували проаналізувати характерні риси господарських явищ, що в свою чергу започаткувало етап виникнення та становлення економічної думки.

Тема 2. Класичний період

Висвітлення історичних умов виникнення політичної економії як науки, її загальної характеристики.

Знайомство з творчістю засновників класичної політичної економії в Англії і Франції.

Аналіз наукового внеску фізіократів у розвиток економічної науки.

Вивчення економічних вчень видатних представників класичної політичної економії - А. Сміта і Д. Рікардо.

Знайомство з процесом трансформації класичної політичної економії на межі ХУІІІ - ХІХ століття.

Вивчення економічних поглядів, послідовників А. Сміта і Д. Рікардо, економістів нової хвилі – Ж.Сея, Т.Мальтуса, В.Сеніора, Ф. Бастіа, Дж.Мілля та інших, що висвітлювали важливі проблеми розвитку суспільства. Цих авторів відносять до представників класичної школи тому, що в центрі їхньої уваги все ще залишаються проблеми економічного розвитку, зросту масштабів виробництва.

Також розглядається критичний напрям політичної економії /класичної/. Початок ХІХ ст. ознаменувався бурхливим розвитком капіталізму, що був прискорений промисловим переворотом. Ідеї класиків економічного лібералізму щодо гармонії приватних і суспільних інтересів не підтверджувались у реальному житті. Проблема пауперизму й економічних криз ставала занадто гострою. За цих умов учні й послідовники класиків виступають з критикою капіталізму і класичної політичної економії. Аналізуються ідеї соціалістів-утопістів А.Сен-Сімона, Ш.Фур'є та Р. Оуена. Розглядається марксизм як напрям класичної політекономії, що претендував на вдосконалення методу теоретичних досліджень і створення нової соціальної картини світу.

Тема 3. Неокласичний період

Формування уявлень про виникнення маржиналізму та становлення неокласичної теорії. В останній третині XIX ст. якісні зрушення, що мали місце в характері та структурі виробництва, методах управління економічною діяльністю на мікро- та макрорівнях, у сфері споживання, потребували переоцінювання багатьох теоретичних положень "класичної школи", формування нової парадигми для пояснення процесів та явищ суспільно-економічної практики.

Також розглядаються особливості розвитку економічної думки Росії і України /XIX ст. - поч. XX ст. /. Українські економісти зробили внесок у розвиток світової економічної думки, особливо статистики та математичної школи.

Тема 4. Парадигми XX століття

Вивчення загальної характеристики інституціоналізму та основних етапів його розвитку. Розглядаються три течії інституціоналізму: соціально-психологічний Т. Веблена, соціально-правовий Дж. Коммонса, кон'юнктурно-статистичний У. Мітчелла. Знайомство з працями представника неоінституціоналізму Дж. Гелбрейта.

Осмислення теорій ринку з недосконалою конкуренцією : теорія монополістичної конкуренції Е. Чемберліна та теорія недосконалої конкуренції Дж. Робінсон.

Розглядаються концепції державного регулювання економіки : кейнсіанська та неоліберальна. Вивчення історичних умов виникнення кейнсіанства і теоретичної системи Дж. М. Кейнса. Висвітлювання загальної характеристики неолібералізму. Неолібералізм репрезентований багатьма школами, що з них відомішими є Лондонська /Ф. Хайєк/, Чикагська /М. Фрідмен/, Фрейбурзька /В. Ойкен та Л. Ерхард /, Паризька /М. Алле/.

Розглядається сучасна концепція неокласичного синтезу в економічній науці /органічне поєднання двох напрямків економічної теорії: кейнсіанської і неокласичної/.

Тема 5. Економічна історія світу. Мануфактурний період світової економіки (XVI—XVIII ст.)

Великі географічні відкриття: передумови та наслідки. Наукові та технічні досягнення. «Жага золота» як наслідок економічного розвитку. Криза левантійської торгівлі. Криза натуральної системи господарювання як початок становлення ринкового господарства.

Первісне нагромадження капіталу, його джерела, методи та результати. Особливості процесу первісного нагромадження у провідних країнах світу — Англії, Нідерландах, Франції, Німеччині, США.

Розпад феодальних відносин. Становлення та розвиток мануфактурного виробництва в Європі, галузева та територіальна структура економіки провідних країн. Буржуазні революції в Європі та США, їх економічні та фінансові програми.

Фінанси та грошовий обіг, кредит. Форми організації торгівлі. Політика торговельного балансу та протекціонізм як результат розвитку економіки.

Тема 6. Епоха переходу до індустріального суспільства (кінець XVIII — перша пол. XIX ст.)

Особливості розвитку капіталізму в сільському господарстві (країни Європи, США).

Передумови промислової революції. Промисловий переворот в Англії, його джерела, напрями та соціально-економічні наслідки. Особливості промислового перевороту у Франції, Німеччині, США. Роль промислового перевороту у розвитку продуктивних сил.

Міжнародний поділ праці. Англія — світовий економічний лідер. Боротьба за фрітредерство та прибутковий податок в Англії. Відставання у рівні економічного розвитку континентальної Європи. Протекціонізм та система реальних податків. Зростання еміграційних процесів з країн Західної Європи та їх причини. Економічний розвиток США.

Тема 7. Господарство провідних країн світу в останній третині XIX — на початку XX ст.

Прогрес світової науки, техніки та технології виробництва. Структурні зміни в економіці деяких країн світу. Основні тенденції розвитку світової економіки. Концентрація промислового та банківського капіталу як передумови створення монополій. Завершальна стадія індустріалізації та формування світового ринку. Вивіз капіталу. Колоніальна система та економічний поділ світу.

Економіка Англії на межі XIX—XX століть. Причини втрати нею світової економічної першості.

Франція на рубежі XIX—XX століть. Аграрні протиріччя, парцелярне господарство. Причини промислового відставання.

Об'єднання німецьких земель за ініціативою Пруссії. Причини швидкого економічного піднесення, роль мілітаризації.

Перетворення США у провідну індустріальну державу світу. Причини швидкого економічного піднесення, окремі його фактори. Економічні причини Першої світової війни.

Тема 8. Господарство провідних країн світу у міжвоєнний період

Економічні наслідки Першої світової війни для США, Англії, Франції, Німеччини. Економічна сутність Версальської системи. Плани Дауеса та Юнга.

Світова економічна криза 1929—1933 рр., її особливості в США, Німеччині, Англії, Франції. Шляхи виходу з кризи. Початок державного регулювання економіки і теоретичне обґрунтування можливостей макроекономічного регулювання.

Становище провідних країн у світовому господарстві напередодні Другої світової війни. Економічні причини війни.

Тема 9. Господарство провідних країн світу після Другої світової війни

Економічні наслідки війни для світової економіки. План Маршалла. Науково-технічна революція. Зрушення в галузевій структурі провідних капіталістичних країн. Розпад колоніальної системи. Інтеграційні процеси в економіці. «Спільний ринок» як форма економічної інтеграції.

Формування трьох центрів світового капіталізму. США, Японія, ФРН — нові економічні лідери.

Форми державного регулювання економіки. Транснаціональні корпорації. Військово-промисловий комплекс та зростання воєнних витрат. Поглиблення криз у 70—80-ті роки та їх причини.

Економіка США після Другої світової війни та основні тенденції її розвитку. Причини зниження темпів зростання в 50—60-ті роки.

Економічні наслідки поразки Японії у Другій світовій війні. Американська окупація та її наслідки. Аграрна реформа і стан сільського господарства. Фактори економічного зростання Японії.

Утворення ФРН. Фактори економічного піднесення. Роль ФРН у створенні та розвитку «Спільного ринку». Соціально-економічні наслідки об'єднання ФРН та НДР.

Економічні наслідки Другої світової війни і особливості повоєнного розвитку Франції. Часткова націоналізація та її характер. Вплив розпаду колоніальної системи на економіку Франції. Місце Франції у світовому господарстві.

Англійська економіка у повоєнні роки, її основні тенденції. Посилення державного регулювання. Характер повоєнної націоналізації галузей народного господарства. Крах колоніальної Британської імперії: причини та наслідки. Роль Великобританії у світовому господарстві на сучасному етапі

Питання для підготовки до модуля 4 «Історія економіки та економічної думки»

1. Предмет, метод і структура курсу «Історія економічної думки»
2. Економічна думка Стародавнього Сходу.
3. Економічна думка Стародавньої Греції.
4. Економічна думка Західноєвропейського Середньовіччя.
5. Історичні умови виникнення меркантилізму та його визначальні ознаки.
6. Теорії раннього та пізнього меркантилізму.
7. Історичні умови виникнення класичної школи політичної економії, її основні риси.
8. Економічні погляди засновника класичної політекономії В. Петті (Англія).
9. Економічні погляди засновника класичної політекономії П. Буагільбера (Франція).
10. Основні економічні ідеї фізіократичної школи.
11. Економічні погляди Ф. Кене та А. Тюрго.
12. А.Сміт як ідеолог системи вільного підприємництва та фритредерської зовнішньої політики.
13. А.Сміт і його економічна система.
14. А.Сміт як засновник цілісної системи економічної науки.
15. Економічна система Д.Рікардо і розвиток трудової теорії вартості.
16. Економічні погляди Т.Мальтуса і їх сучасне значення.

17. Економічні ідеї Ж.Б.Сея: теорія трьох факторів виробництва і закон ринків.
18. Завершення класичної політекономії: економічне вчення Дж.Мілля.
19. Німецька історична школа: критика методичних засад і теоретичних ідей класичної політекономії.
20. Дрібнотоварна критика капіталізму С.Сісмонді та П.Прудона.
21. Соціально-економічне вчення утопічного соціалізму.
22. Економічне вчення К.Маркса.
23. Нова історична школа та соціальний напрям у Німеччині (М.Вебер і В.Зомбарт).
24. Маржинальна революція: умови виникнення і методологічні основи.
25. Економічні погляди К.Менгера, Ф.Візера, О. Бем-Баверка.
26. А.Маршалл – основоположник неокласичного напрямку у політекономії.
27. Мікроекономічний підхід і теорія ціноутворення А.Маршалла.
28. Американська школа маржиналізму Дж.Кларка і розвиток теорії граничної корисності.
29. Лозанська школа маржиналізму: модель загальної економічної рівноваги Л.Вальраса і оптимум В.Парето.
30. Розвиток економічної думки в Україні наприкінці XIX – на початку XXст.
31. Розвиток економічної думки Росії XIX – поч.XXст.
32. Економічні погляди М.Туган-Барановського.
33. Американський інституціоналізм 20-х років XXст.: методологічні засади та ідейні джерела.
34. Соціально-психологічний інституціоналізм Т.Веблена
35. Соціально-юридично інституціоналізм Дж.Коммонса.
36. Емпірико-прогностичний інституціоналізм У.Мітчелла.
37. Історичні, соціально-економічні й теоретичні передумови виникнення кейнсіанства.
38. Економічне вчення Дж.Кейнса.
39. Кейнсіанські доктрини державного регулювання економіки.
40. Монетаризм і його економічні концепції.
41. Концепція соціального ринкового господарства Фрайбургської школи неолібералізму (Ф.фон Хайєк, В.Ойкен).
42. Монетарна концепція Чиказької школи неолібералізму (М.Фрідмен).
43. Концепція неокласичного синтезу П.Самуельсона.
44. Розвиток політичної економії в Україні в працях І.Вернадського, М.Туган-Барановського та інших вчених.
45. Економічна думка перехідного періоду. Методологічні дискусії 20-30рр.
46. Розробка теорії сільськогосподарської кооперації в працях А.В.Чаянова та інших.
47. Теорія “довгих хвиль” М.Д.Кондратьєва.
48. Внесок українських економістів у розвиток економічної теорії.
49. Предмет та завдання курсу. Місце економічної історії в системі наук.
50. Критерії періодизації економічної історії.
51. Основні фактори становлення індустріального суспільства. Мануфактури.
52. Економічні передумови та наслідки Великих географічних відкриттів.

53. Аграрний переворот в Англії. Економічні причини і наслідки Англійської революції XVII ст.
54. Особливості генези індустріального суспільства у Франції. Соціально-економічні передумови та наслідки Французької революції кінця XVIIст.
55. Первісне нагромадження капіталу та його шляхи: історія й сучасність.
56. Промисловий переворот в Англії: передумови, хід, наслідки.
57. Промисловий переворот у Франції, його етапи і особливості.
58. Промисловий переворот у Німеччині, його етапи і особливості.
59. Промисловий переворот у США.
60. Економічні причини і наслідки громадянської війни у США.
61. Прогрес науки, техніки і технології виробництва в останній третині XIX ст.
62. Економічні причини піднесення США в останній третині XIX ст.
63. Економічні причини піднесення Німеччини в останній третині XIX ст.
64. Економічні причини занепаду Англії в останній третині XIX ст.
65. Економічні причини занепаду Франції в останній третині XIX ст.
66. Становлення індустріального суспільства в Японії.
67. Вплив Першої світової війни на економіку провідних країн світу.
68. Господарство розвинутих країн світу в 20-ті роки XXст.
69. Світова економічна криза 1929 – 1933 рр., її причини та наслідки.
70. Економіка провідних країн світу в роки Другої світової війни.
71. Економічні причини і наслідки Другої світової війни.
72. Передумови та наслідки прискореного розвитку економіки ФРН після Другої світової війни.
73. Передумови та наслідки прискореного розвитку економіки Японії після Другої світової війни.
74. Динаміка та структурні зміни світового господарського розвитку другої половини XX–початку XXIст. Становлення постіндустріального суспільства.
75. Три центри світового господарства, їх взаємодія на сучасному етапі.

II. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

Вступні випробування охоплюють чотири дисципліни, які передбачені навчальними планами освітнього ступеня «бакалавр» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальностей 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» та складаються з відкритих запитань з таких дисциплін як «Політична економія», «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Історія економіки та економічної думки».

Вступні випробування проводяться у вигляді співбесіди.

ІІІ. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Фахове вступне випробування оцінюється за наступною шкалою.

Критерії оцінювання фахового вступного випробування	Оцінка, кількість балів
Відмінні знання всіх розділів перерахованих у програмі дисциплін, глибокі і вичерпні відповіді з усіх питань в обсязі програми. Матеріал відтворюється в повному обсязі, відповідь вступника правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Вступник показує при цьому глибоке оволодіння матеріалом, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал. Вміння використовувати матеріали з додаткових літературних джерел. Суттєвим моментом відповіді вступника повинен бути зв'язок теорії з практикою, вміння застосовувати теоретичні знання при розв'язанні практичних завдань.	«Відмінно», 180-200 балів
Достатньо глибокі знання матеріалу розділів програм курсів, але в відповідях на додаткові питання можуть бути деякі недоліки; допущення незначних помилок при висвітленні деяких питань. У відповідях відтворюється значна частина навчального матеріалу. Вступник виявляє знання і розуміння основних положень з навчальних дисциплін, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки, питання висвітлює повно, висвітлення їх завершене висновками, виявлене уміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. У відповідях допущені несуттєві помилки, може мати місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу, нечітко виражене ставлення вступника до фактів. Вступник вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження викладених думок. Але відповідь може мати деякі незначні неточності.	«Добре», 150-179 балів
Засвоєння програмного матеріалу без необхідної глибини, припущення неточностей, недостатньо правильних і чітких формулювань; нечіткого орієнтування в методології. Вступник відтворює приблизно половину навчального матеріалу, знає тільки основні визначення та поняття, їх зміст та може дати їм пояснення, але допускає незначні помилки. Основні положення навчального матеріалу відтворюються на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; вступник у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки. Але дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу.	«Задовільно», 100-149 балів

Вступник не знає і не розуміє значної частини програмного матеріалу, не може сформулювати відповіді на основні програмні питання; не розуміє суті питань. Вступник має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення (питання), не може відтворити основні поняття. Відповіді на рівні елементарного відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, фрагментів навчального матеріалу. Вступник неспроможний висвітлити питання чи питання висвітлені неправильно, безсистемно, з грубими помилками, відсутні розуміння основної суті питань, висновки, узагальнення. У відповідях допущені суттєві помилки.	«Незадовільно» <100 балів
--	------------------------------

IV. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

до модуля 1 «Політична економія»

1. Андрианов В. Д. Эволюция основных концепций регулирования экономики от теории меркантилизма до теории саморегулирования : монография / В. Д. Андрианов. — М. : Экономика, 2008. — 326 с.
2. Афанасьев В. С. Первые системы политэкономии (метод экономической двойственности) : учебное пособие МГУ им. М. В. Ломоносова; экон. ф-т. / В. С. Афанасьев — М.: ИНФРА-М, 2005. — 382 с.
3. Бартенев С. А. История экономических учений : курс-минимум : уч. пособ. / С. А. Бартенев. — М.: Магистр, 2008. — 191с.
4. Блауг М. Экономическая мысль в ретроспективе. Пер. с англ., 4-е изд. / М. Блауг — М. : Дело ЛТД, 1994. — 720 с.
5. Бережний В. М. Історія економічних вчень : навч. посібник для ВНЗ / В. М. Бережний, В. С. Кушнір, Л. Є. Сухомлин — Харків : Еспада, 2007. — 313 с.
6. Белихин В. Г. История экономических учений : уч. пособ. для вузов / В. Г. Белихин — М. : Сирин, 2002. — 342 с.
7. Борисов Г. В. История экономических учений : хрестоматия / Г. В. Борисов, С. В. Сутырин, С. В. Шишкин — СПб. : Бизнес-пресса, 2003. — 272 с.
8. Бутук А.И. Экономическая теория: Учеб. Пособие. — К. : Викар, 2000. — 644 с.
9. Золотих І. Б. Історія економічних вчень [текст] : навч. посіб. / Золотих І. Б. — К. : « Центр учбової літератури », 2013. — 186 с.
10. Історія економічних вчень : навч. посіб. / А. М. Ващишин та ін.; за ред. : Г. І. Башнянина, А. М. Ващишина. — Л.: Новий світ. — 2000, 2011. — 114 с.
11. Лановик Б. Д. Економічна історія : курс лекцій. — 4-е вид. / Б. Д. Лановик, М. В. Лазарович — К. : Вікар, 2003. — 405 с.
12. Леоненко П. М. Історія економічних вчень : підручник. — 2-ге вид., перероб. і доп. / П. М. Леоненко, П. І. Юхименко — К. : Знання, 2008. — 639 с. — (Вища освіта ХХІ століття).

13. Лісовицький В. М. Історія економічних вчень : навч. посіб. / В. М. Лісовицький — 3-тє вид., виправл. та доповн. — К. : Центр учб. літ., 2009. — 239 с.
14. Мазурок П. П. Історія економічних учень у запитаннях і відповідях : навч. посіб. — 2-ге вид., стер. — К. : Знання, 2006. — 477 с.
15. Маршалл А. Основы экономической науки / А. Маршалл — М.: ЭКСМО, 2008. — 831 с.
16. Нестеренко О. П. Історія економічних вчень : курс лекцій / О. П. Нестеренко ; Межрегіон. академ. управління персоналом. — 4-тє вид., стер. — К.: МАУП, 2007. — 127 с.
17. Проскурін П. В. Історія економіки і індустріальної цивілізації : навч. посіб. / П. В. Проскурін. — вид. 2-ге доп. і переробл. — К. : КНЕУ, 2008. — 396 с.
18. Румянцева Е. Е. Мировая экономическая наука в лицах / Е. Е. Румянцева. — М.: Инфра, 2010. — 452 с.
19. Ядгаров Я. С. История экономических учений : учебник — 4-е изд., перераб. и доп. / Я. С. Ядгаров — М. : ИНФРА-М, 2005. — 480 с.

до модуля 2 «Мікроекономіка»

1. Конституція України. — К. : Юридична література, 1996. — 50 с.
2. Господарський кодекс України [Електронний ресурс] / Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
3. Андреюк Н. В. Мікроекономіка. Основи теорії та практикум : навч.-метод. пос. / Н. В. Андреюк, Л. В. Кузнєцова, Н. М. Салатюк. — К. : НУХТ, 2010. — 408 с.
4. Вечканов Г. С. Микроэкономика : ученик / Г.С.Вечканов, Г.Р.Вечканова. — СПб. : Питер, 2012. — 464 с.
5. Генеза ринкової економіки: Терміни. Поняття. Персоналії : навчальний словник-довідник. / За наук. ред. Г. І. Башнянина і В. С. Іфтемічука. — Львів: «Магнолія плюс», 2004. — 686 с.
6. Горобчук Т. Т. Мікроекономіка : навч. посіб. — К. : Центр навчальної літератури, 2004. — 272с.
7. Горошко М.Ф. Мікроекономіка: Тести. Ситуації. Задачі. / М.Ф. Горошко, В.В. Кульшов. — К. : Ельга, Ніка-Центр, 2003. — 368с.
8. Економічна теорія: макро- і мікроекономіка / За ред. З. Ватаманюка і С. Панчишина. — К. : Альтернативи, 2001. — 606 с.
9. Задоя А. О. Мікроекономіка: курс лекцій : навч. посіб. — К. : Знання, 2003. — 211с.
10. Кулішов В.В. Мікроекономіка: основи теорії і практики / Навч. посіб. — Львів : «Магнолія плюс», 2004. — 332 с.
11. Косік А. Ф. Мікроекономіка [Електронний ресурс] / А. Ф. Косік, Г. Е. Гронтковська. — Режим доступу : <http://www.ualibarium.narod.ru>.
12. Лісовий А. В. Мікроекономіка: курс лекцій : навч. посіб. / А. В. Лісовий. — К. : ЦУЛ, 2003. — 332 с.

13. Макконнелл К. Р. Экономикс: принципы, проблемы и политика / Кэмпбелл Р. Макконнелл, Стэнли Л. Брю. – М. : Республика, 1993. – 400 с. : ил.
14. Нуреев Р. М. Курс микроэкономики / Р. М. Нуреев. — М. : Издательство НОРМА, 2002. — 572 с.
15. Павленко І. М. Мікроекономіка : навч. посіб. / І. М. Павленко. — К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 288с.
16. Симкина Л. Г. Микроэкономика : учеб. пособ. / Л. Г. Симкина, Б. В. Корнейчук. — СПб. : Питер, 2002. — 463 с
17. Мікроекономіка і макроекономіка : підруч. для студентів екон. спец. закл. освіти / С. Будаговська, О. Кілієвич, І. Луніна та ін. ; За заг. ред.. С. Будаговської — К. : Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2001. —517с.

до модуля 3 «Макроекономіка»

1. Бабіч Д.В. Макроекономіка : підручник для студентів вищих навчальних закладів / Д.В. Бабіч, В.Т. Гаврилюк. – Харків : Харківський приватний музей міської садиби, 2012. – 319 с.
2. Базилевич В.Д. Макроекономіка : підручник / В.Д. Базилевич, К.С. Базилевич, Л.О. Баластрик ; [За ред. В.Д. Базилевича]. – 4-те вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2008. – 743 с.
3. Брюханов М.В. Макроекономіка: практикум з використанням Excel : навчальний посібник / М.В. Брюханов. – Суми : Сумський державний університет, 2012. – 474 с.
4. Економіка України : макропроблеми розвитку : колективна монографія / [від. ред. В.Ф. Бесєдін, А.С. Музиченко]. – К. : НДЕІ, 2008. – 328 с.
5. Жильберт М. Макроэкономическая теория : (принципы, концепции и модели) / М. Жильберт. – Симферополь : АРИАЛ, – 2012. – 403 с. : іл.
6. Ковальчук В.М. Загальна теорія економіки: Теоретична економіка / В.М. Ковальчук. – Тернопіль : Астон, 1998. – 368с.
7. Кудров В.М. Мировая экономика / В. М. Кудров. - М. : Юстицинформ, 2009. – 512с.
8. Куценко Т.Ф. Бюджетно-податкова політика : навч. посіб. / Т.Ф. Куценко. – К. : КНЕУ, 2005. – 508 с.
9. Кушнір В.С. Мікро- та макроекономіка [Текст] / В.С. Кушнір. – К. : ЦУЛ, 2006. – 256 с.
10. Макаренко М.І. Макроекономіка : курс лекцій [Текст] / М.І. Макаренко, Т.О. Семененко. – Суми: ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2010. – 152 с.
11. Макконнелл Р. Кемпбелл. Макроекономіка. Аналітична економія. Принципи проблеми і політика / Кемпбелл Р. Макконнелл, Стенлі Л. Брю. –

- Львів, Видавнича спілка "Просвіта", 1997. – Частина І. Тринадцяте видання. – 671 с.
12. Макроекономіка : навч. посібник / [за ред. В.П. Решетило]. – Харків : ХНАМГ, 2009. – 295 с.
 13. Макроэкономика / [Под ред С.Ф. Серегинной]. – М. : Юрайт, 2011. – 522 с.
 14. Макроэкономическое регулирование: роль государства и корпораций : Учебное пособие для студентов вузов экономических специальностей / [Под ред. В.М. Соколинского ; Рец. : Г.П. Журавлева, С.С. Ильин]. – М. : КноРус, 2010. – 243 с.
 15. Национальная экономика / [Под общ. ред. М.Н. Нуреева; рец. : В.В. Вольчик, С.Н. Левин]. – М. : ИНФРА-М, 2012. – 655 с.
 16. Основи економічної теорії. Тести. Задачі. Кросворди / [За ред. С.В. Мочерного, О.А. Устенка]. – К. : ВІД "Академія", 1998. – 256 с.
 17. Панчишин С.М. Макроекономіка : навч. посібник / С.М. Панчишин. – К. : Либідь, 2005. – 616 с.
 18. Савченко А.Г. Макроекономіка : підручник / А.Г. Савченко. – К. : КНЕУ, 2007. – 2-е вид., без змін. – 448 с.
 19. Харкянєн, Л.В. Макроекономіка : навчальний посібник / Л.В. Харкянєн. – К. : Каравела, 2006. – 176 с.
 20. Хрупович С. Макроекономіка: теорія і практика : навчальний посібник / С. Хрупович, Г. Ціх. – Тернопіль : Видавництво ТНТУ імені Івана Пулюя, 2013. – 275 с.

до модуля 4 «Історія економіки та економічної думки»

1. Андрианов В. Д. Эволюция основных концепций регулирования экономики от теории меркантилизма до теории саморегулирования : монография / В. Д. Андрианов. — М. : Экономика, 2008. — 326 с.
2. Бартенев С. А. История экономических учений : курс-минимум : уч. пособ. / С. А. Бартенев. — М.: Магистр, 2008. — 191с.
3. Бастиа Ф. Протекционизм и коммунизм : пер. с фр. / Ф. Бастиа. — Челябинск : Социум, 2011. — 437 с.
4. Бережний В. М. Історія економічних вчень : навч. посібник для ВНЗ / В. М. Бережний, В. С. Кушнір, Л. Є. Сухомлин — Харків : Еспада, 2007. — 313 с.
5. Белихин В. Г. История экономических учений : уч. пособ. для вузов / В. Г. Белихин — М. : Сирин, 2002. — 342 с.
6. Борисов Г. В. История экономических учений : хрестоматия / Г. В. Борисов, С. В. Сутырин, С. В. Шишкин — СПб. : Бизнес-пресса, 2003. — 272 с.

7. Гукасян Г. М. История экономических учений : уч. пособ. / Г. М. Гукасян, Г. В. Ниндиева. — СПб. : Питер, 2008. — 168 с.
8. Золотих І. Б. Історія економічних вчень [текст] : навч. посіб. / Золотих І. Б. — К. : « Центр учбової літератури », 2013. — 186 с.
9. Історія економічних вчень : навч. посіб. / А. М. Ващишин та ін.; за ред. : Г. І. Башнянина, А. М. Ващишина. — Л.: Новий світ. — 2000, 2011. — 114 с.
10. Лановик Б. Д. Економічна історія : курс лекцій. — 4-е вид. / Б. Д. Лановик, М. В. Лазарович — К. : Вікар, 2003. — 405 с.
11. Леоненко П. М. Історія економічних вчень : підручник. — 2-ге вид., перероб. і доп. / П. М. Леоненко, П. І. Юхименко — К. : Знання, 2008. — 639 с. — (Вища освіта ХХІ століття).
12. Лісовицький В. М. Історія економічних вчень : навч. посіб. / В. М. Лісовицький — 3-те вид., виправл. та доповн. — К. : Центр учб. літ., 2009. — 239 с.
13. Мазурок П. П. Історія економічних вчень у запитаннях і відповідях : навч. посіб. — 2-ге вид., стер. — К. : Знання, 2006. — 477 с.
14. Маршалл А. Основы экономической науки / А. Маршалл — М.: ЭКСМО, 2008. — 831 с.
15. Нестеренко О. П. Історія економічних вчень : курс лекцій / О. П. Нестеренко ; Межрегіон. академ. управління персоналом. — 4-те вид., стер. — К.: МАУП, 2007. — 127 с.
16. Проскурін П. В. Історія економіки і індустріальної цивілізації : навч. посіб. / П. В. Проскурін. — вид. 2-ге доп. і переробл. — К. : КНЕУ, 2008. — 396 с.
17. Ядгаров Я. С. История экономических учений : учебник — 4-е изд., перераб. и доп. / Я. С. Ядгаров — М. : ИНФРА-М, 2005. — 480 с.

Голова фахової атестаційної комісії

О.М. Вишнеvsька

Програма розглянута та затверджена на засіданні приймальної комісії
(протокол № 4 від «4» 04 2019 року)

Відповідальний секретар приймальної комісії: Є.В. Баркар